

Գ Ր Ա Կ Ա ՆՅՈՅՆ ՍԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆԼ Ո Ս Ե Գ Ո Ս Ի Ո Ղ Ի Ս Ս Ա Կ Ա Ն

ԵՐԳ Ա.

(Շար. տիս 1921 թգմ. էջ 131)

ԱՅՍՊԷՍ ըսաւ, եւ ոտքերուն տակ կապեց
 Անմիջապէս անեղծական ոսկեղէն
 Թեւամոյկերը գեղեցիկ, որ զանի
 Կը տանէին մերթ ջուրերու վըրայէն
 Եւ մերթ անհուն երկրին՝ հովի սըլացցով:
 Առաւ նիզակը սլաքաշեշտ, ծանր, հաստ, մեծ,
 Որով անի կը փըլցընէ ջուկատներն
 Արիասիրտ դիւցազներու՝ երբ անոնց
 Դէմ բարկանայ հորամոյն՝ դուստրը հըզօր:
 Եւ Ուլմարի զագաթներէն սլանալով
 Իթակեցւոց միջեւ իջաւ կեցաւ նէ
 Ողիսէսի արքունիքին շեմին վրայ
 Գաւթին մէջ, օտարական Մենտէսի՝
 Տափեանց պետին՝ նրմանութիւնն ըզգեցած,
 Եւ ունէր իր ձեռքը նիզակը պըղինձ:
 Եւ զըտաւ նախ հարսնատենչները զոռոզ,
 Որ դրան առջեւ կը զըօսնէին մերադով՝,
 Նըստած իրենց իսկ փողոտած եզներու
 Մորթերուն վրայ, եւ քարոզներ՝ ծառաներ
 Կը խառնէին ժիրաժիր ջուրն ու գինին
 Խառնարանաց մէջ, եւ սպունգով ծակոտկէն
 Կը լըւային կը սըրբէին սեղաններն,
 Ու կը դնէին անոնց առջեւ, եւ ապա
 Կը բաշխէին համադամներն յըղփութեամբ:
 Աստուածաման Տելեմաքն ինք տեսաւ նախ
 Աստուածուհին, նըստած էր ան տարփածուաց
 Միջեւ արխուր սըրտով, եւ իր մըտքին մէջ

1. Մերազ, միտազէ կամ փղոսկրէ կէտր ու տափակ նշան մը հաջուկու կամ
 խաղալու համար, չոս՝ ուրախ զուարթ մերազ (ֆր. jeton) կը խաղային,

Կը տեսնէր իր քաջարի հայրն, որ յանկարծ
 եթէ տեղէ մը զար հասնէր, ցիրուցան
 Պիտի վանէր տարփածունները բոլոր,
 Եւ առնելով իր ձեռքը ցուպն արքունի՝
 Կառավարէր իր կալուածներն ու ինչքերն.
 Երբ տարփածուաց միջեւ նըստած կը խոկար
 Ան այս բաները՝ նըշմարեց Աթենասն,
 Եւ ուղղակի դէպ ի գաւիթն յառաջեց,
 Եւ սըրտնեցաւ որ հիւր մ'այնքան ժամանակ
 Դըրան առջեւ մընայ, ու քովն երթալով
 Բըռնեց աջ ձեռքն եւ առաւ տէգը պըղինձ,
 Եւ անոր այս թըռչուն խօսքերը զուրցեց.

« Բարեւ քեզի, օտարական, մենէ դուն
 Պիտի զըտնես ասպընջական սէր՝ յարգանք.
 Բայց նախ փորիկըդ կըշտացուր, եւ ապա
 Կ'ըսես մեզի թէ ինչ բանի պէտք ունիս »:

Աս ըսելով անոր առջեւը անցաւ
 Եւ Աթենաս Պալլաս կ'երթար ետեւէն:
 Ու երբ անոնք բարձրը պալատը մըտան,
 Երկայն սիւնի մը կըրթընցուց Տելեմաք
 Տէգը՝ չըքնազ դարանին մէջ, ուր կային
 Քաջակորով Ողիսէսի շատ տէգերն:
 Յետոյ անոր աթոռ հրամցուց՝ փըռելով
 Ներքեւը գորգ մ'արուեստագործ, գեղեցիկ,
 Եւ ոտքերուն տակը դըրաւ պատուանդան.
 Եւ առնելով ինքն ալ աթոռ մը շըքեզ,
 Նըստաւ քովիկը՝ մեկուսի տարփածուաց
 Խումբէն, որպէս զի մի գուցէ խառնուած
 Ան լիբրերուն հետ՝ հիւրին զլուխը ցաւի
 Եւ կերակուրը վար չէրթայ, եւ դարձեալ
 Ուրպէս զի իր բացակայ հօրը մասին
 Կարողանայ անոր ուղղել հարցումներ:
 Եւ աղախին մ'եկաւ շըքեզ՝ ոսկեղէն
 Շըռնիճ մը ձեռքն առած եւ կոնք մ'արծաթէ
 Եւ լեցուց ջուր ձեռնալուայի, ու դըրաւ
 Անոնց առջեւ սեղան մ'ողորկ՝ ու՝ փայլուն.
 Որուն վըրայ տրնկալուչ կիներ յարգոյ
 Բերաւ դըրաւ հաց եւ՝ պահճու բազմաթիւ
 Կերակուրներ, եւ սեղանին պաշտօնեան
 Բերաւ տեսակ տեսակ միսի պընակներ
 Եւ բաժակներ ոսկի անոնց դըրաւ քով,
 Եւ ժիւր քարոզ մ'անոնց գինի կը լեցնէր:

Մըտան գոռոզ տարփածուններն, ու կարգաւ
 Աւին նըստան թիկնաթոռներ, աթոռներ,
 Եւ քարոզներ ձեռքերնուն վըրայ ջուր լըցին,
 Աղախիններն աւին բերին սակառներն

Հացով լեցուն, եւ պատանիք լեցուցին
 Խառնարաններն ու բաժակները զինով,
 Եւ այն ատեն ամէն ոք ձեռքն երկրնցուց
 Հոն իր առջեւ պատրաստ զըրուած կերակրոյն,
 Երբ անցուցին կերուխումի փափաքնին,
 Տարփածուաց միտքն ինկան ուրիշ հաճոյքներ,
 Երգ ու կարաւ՝ որ կոչունքի զարդերն են,
 Քարոզներէն մին չըննադ քնար մը տըւաւ
 Փիմիոսի ձեռքն, որ կ'երգէր զըժկամակ
 Անոնց միջեւ, եւ զարնելով քնարն ան
 Ըսկըսաւ երգ մ'ըզմայլելի, ներդաշնակ,
 Բայց Տելեմաք իր խօսքն ուղղեց ծովաչուի
 Աթենասին, յօտեցնելով զլուխն անոր,
 Որպէս զի մի՛ գուցէ լըսէ ուրիշ մարդ:

« Սիրելի հիւր, արդեօք խօսքերըս քեզի
 Տըհաճութիւն մ'երբեք պիտի պատճառէն:
 Ահաւաստիկ ըզբաղումներն այդ մարդոց,
 Քընար ու երգ, իրենց համար զիւրին բան,
 Ձի կը լափեն անպատիժ ինչքն ուրիշին.
 Որուն ճերմակ ոսկերոտին անկասկած
 Գետնի վըրայ անձրեւներէ կը փըտի,
 Կամ է ծովուն ալիքներուն խաղալիկ:
 Եթէ անի յանկարծ դառնար իթակէ,
 Նախընտրէին պիտի ատոնք սըրաթո՛ւշ
 Ունենալ ոտք՝ քան հանդերձներ ոսկեղէն:
 Բայց վատախտար մահով մեռաւ Ողիսէս,
 Եւ մենք կըտրեր ենք յոյսերնիս, մինչեւ իսկ
 Եթէ մեզի երկրաբընակ մարդ մ'ըսէր
 Թէ պիտի գայ. կըրաւ դարձի օրն անոր:
 Բայց դուն խօսէ՛ եւ ինձ շխտակըդ գուրցէ.
 Ո՛վ եւ դուն, ո՛ւր է հայրենիքդ, ո՛ւր ծընողքդ,
 Եւ ինչ նաւով եկար, եւ ի՞նչպէս ըզքեզ
 Նաւաստիները բերին հոս իթակէ.
 Եւ ի՞նչ ազգէ են անոնք. դուն՝ չեմ կարծեր՝
 Որ հոս ոտքով եկած ըլլաս. ասոնք ինձ
 Անկեղծութեամբ ըսէ՝ որ ես լաւ գիտնամ.
 Քու այցելելդ հոս առաջին անգամն է,
 Կամ թէ արդեօք հայրենի հիւր մըն ես դուն.
 Որովհետեւ մեր տունը շատ կու գար մարդ,
 Եւ մեծ սիրով կ'ընդունէր հայրըս զանոնք»:

Անոր այսպէս պատասխանեց Աթենաս
 Աստուածունհին ծախ. «Ամէն բան քեզի
 Անկեղծութեամբ պիտի գուրցեմ ես հիմա:
 Ես կը պանծամ Մենտէսն ըլլալ՝ մարտագոռ
 Անքիալի որդին, իշխան նաւասէր
 Տափեանց ազգին, եւ ես հիմա եկայ հոս

Նաւովս եւ իմ ընկերներով, եւ կ'երթամ
 Ագոսեւով սեւ ծովը դէպ ի Տեմէս՝
 Այլալեզու ժողովրդոց՝ զընելու
 Պըղիմ, եւ հոն փայլուն երկաթ կը տանիմ:
 Հռէիթրոնի նաւահանգիստն է իմ նաւս
 Քաղաքէն քիչ մ'հեռու՝ ծառուտ Նէյոնի
 Ներքեւ՝ դաշտին մօտ, եւ վաղուց կը պանծանք
 Մենք հայրենի հիւրեր ըլլալ մէկմէկու:
 Կըրնաս երթալ եւ հարցընել ծերունի
 Լայերտէսին, որուն համար կը զուրցեն
 Թէ ալ քաղաք չի գար, այլ դաշտը քաշուած
 Իր դաւերով կը տապկուի, եւ ունի
 Քոջն աղախին մը պառուսցած, որ իրեն
 Կը պատրաստէ իր կերակուրն ու 'մպելին,
 Երբ իր յուրթի եւ այգեւէտ երկրին մէջ
 Պըտըտելէն իր անդամները յոգնին:
 Եւ ես եկայ հոս՝ լըսելով թէ քու հայրդ
 Իր տունն հասած ըլլայ, սակայն աստուածներն
 Անշուշտ անոր ճամբուն արգելք կ'ըլլան դեռ,
 Զի Ողիսէսն աստուածային տակաւին
 Անհետացած չէ երկէս, ան կ'ապրի դեռ.
 Լայն ծովուն վրայ՝ ջըրապարփակ կըղզայ մէջ
 Ան բըռնուած է ողջ, եւ զայն անողորմ
 Ու ժանտ մարդիկ բըռնի գերի կը պահեն:
 Բայց քեզ պիտի կանխեմ ըսեմ ինչ որ դիք
 Կը ներշնչեն ինծի, եւ ես կը կարծեմ
 Որ կատարուի պիտի, թէ եւ չըլլամ ես
 Ոչ գուշակ, ո՛չ ալ քաջափորձ հաւահմայ.
 Ան պիտի շատ ատեն հեռու չըմընայ
 Իր սիրելի հայրենիքէն, նոյն իսկ զայն
 Եթէ պըրկեն երկաթակուռ շրջթաներ,
 Պիտի գըտնէ տուն դառնալու միջոցներն,
 Որովհետեւ բազմահընար մարդ մըն է:
 Բայց ո՛հ ըսէ ինձ, բայց շիտակ պիտի 'սես,
 Արդ դուն իրաւ Ողիսէսի որդին ես,
 Որովհետեւ դուն անոր շատ կը նմանիս,
 Ըլլայ գըլխովդ, ըլլայ աղուոր աչքերովդ,
 Զի մենք ըստէպ կը տեսնէինք մէկըմէկ,
 Անիկա դեռ դէպ ի Տրոյա չըմեկնած,
 Ուր եւ ուրիշ արգիացի պետեր ալ
 Գացին իրենց քաշտիներով գոգախոր,
 Անկէ ի վեր է որ զիրար չենք տեսած »:

Թրգմ. Հ. Ա. ՂԱԶԻՅԱՆ

